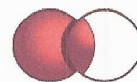

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

ETIČKI KODEKS

Januar, 2017. godina

1. Opće odredbe

1.1 Definicija, cilj i svrha donošenja etičkog kodeksa

Član 1.

Etički kodeks podrazumjeva okvir vrijednosti i načela, standarda i pravila ponašanja koje bi trebalo usmjeravati na zaposlene u Uredu za reviziju institucija u Federaciji BiH (u daljem tekstu: Ured za reviziju).

Cilj Ureda za reviziju, je imajući u vidu značaj istog, kao vrhovne revizorske institucije, da, kroz provođenje revizija osigura nezavisna mišljenja o primjeni zakona i drugih propisa, izvršenju budžeta, finansijskim izvještajima, korištenju resursa i upravljanja državnom imovinom u institucijama i javnom sektoru Federacije BiH. Da bi se navedeno postiglo smatra se nužnim uspostavljanje i provođenje visokih etičkih standarda zaposlenih u Uredu za reviziju, kako u obavljanju redovnih poslova/vršenju funkcije, tako i privatno u cilju očuvanja vrijednosti i kredibiliteta institucije, te povjerenja javnosti u ispravnost, poštenje, čestitost, nezavisnost, pouzdanost, kompetenciju i profesionalnost ukupnog osoblja Ureda za reviziju.

Svrha donošenja Etičkog kodeksa Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH (u daljem tekstu: Etički kodeks) je da pomogne svim zaposlenim u svakodnevnom radu, a posebno revizorskom osoblju prilikom obavljanja revizije, u cilju sticanja povjerenja, kako kod revidiranih institucija, tako i kod građana i javnosti uopće. Također Etički kodeks treba da doprinese osiguranju i jačanju etičkih principa, koji trebaju biti ključni generator učinka Ureda za reviziju i svih njegovih zaposlenih.

Stoga je i potrebno da Ured za reviziju bude uzorna institucija sa visokim moralnim normama koja će uživati povjerenje i imati dobru reputaciju i istinski kredibilitet cjelokupne javnosti. Obzirom da je etičko ponašanje ključna komponenta u uspostavljanju i održavanju potrebnog povjerenja i ugleda, Etički kodeks je preduslov za sve te vrijednosti, ali i za dobro i efikasno funkcionisanje Ureda za reviziju.

Etički kodeks je namijenjen za sve zaposlene, kao i za one koji rade za, ili u ime Ureda za reviziju. Svi treba da se pridržavaju navedenih vrijednosti u svojoj profesionalnoj djelatnosti kako u radno vrijeme, tako i van radnog vremena i, kada je to primjenjivo, u svom privatnom životu.

Član 2.

(Etika i etično ponašanje)

Etika podrazumjeva moralne vrijednosti i donošenje svjesnih odluka u skladu sa okvirom vrijednosti i načelima, koja osoblju Ureda za reviziju pomažu u dostizanju ciljeva moralnih normi, prvenstveno u određivanju uloge i utvrđivanju odgovornosti svih zaposlenih, kako, lične tako i prema kolegama, profesionalnim saradnicima i prema samoj instituciji revizije.

U Uredu za reviziju etika znači da svaki njegov zaposlenik:

- podržava i izgrađuje u potpunosti i iskreno duh poštivanja svih načela, pravila i smjernica koje se odnose na rad Ureda za reviziju,
- potiče i izgrađuje odgovornost,
- adekvatno reaguje na svaki izostanak poštovanja prema drugima, nepravdi i neiskrenosti,
- nasuprot indiferentnosti, preuzima i vrši aktivnu ulogu u suočavanju sa etičkim problemima,
- generira dijalog i otvorenu raspravu, bez predrasuda,
- ispunjava svoje poslovne obaveze i zadaće s predanošću i iskrenošću i uči iz grešaka,
- poštuje osnovne standarde ponašanja unutar i izvan okruženja Ureda za reviziju,
- cijeni i poštuje rad kolega i dostignute rezultate Ureda za reviziju,
- ostaje predan u promišljanju šta i kako može poboljšati u radu, prije svega u interesu Ureda za reviziju, a samim tim i u vlastitom interesu.

Etično ponašanje ne predstavlja pasivan odnos, već pred zaposlene u Uredu za reviziju postavlja obavezu činjenja svjesnih i savjesnih izbora, te donošenja zdravih prosudbi i odluka, sukcesivno etičkim vrijednostima, sadržanih u ovom Etičkom kodeksu.

Kodeks se bavi odgovornostima Ureda za reviziju u promociji i očuvanju etike i etičkih vrijednosti u svakom aspektu organizacije i njenih aktivnosti.

Na etično ponašanje zaposlenih utiče i okruženje u kojem rade zaposleni Ureda za reviziju. Kodeks se sastoji od opšteg pristupa etičnom ponašanju, opisa ukupne odgovornosti Ureda za reviziju i pet osnovnih vrijednosti koje vode etično ponašanje.

Opisi odgovornosti i vrijednosti Ureda za reviziju uključuju:

- zahtjeve koje Ured za reviziju i njegovi zaposleni moraju primjenjivati i

- smjernice za Ured za reviziju i njegovi zaposleni za ispunjavanje zahtjeva (značenje zahtjeva, osnovne pojmove, predlaganje postupaka za implementaciju zahtjeva i primjere dobre prakse).

Član 3.

(Poslovi, prava, obaveze i nadležnosti)

Poslovi, prava, obaveze i nadležnosti generalnog revizora, zamjenika generalnog revizora, njihovih saradnika, revizorskog osoblja i ostalih zaposlenih u Uredu za reviziju proizilaze iz Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH¹ i normativnih akata.

Cilj Ureda za reviziju je da svi zaposleni poštuju i provode najviše standarde etike, budući da rukovodioci i svi ostali zaposleni imaju odgovornost u uspostavljanju uspješnog upravljanja institucijom i njezinog uspješnog funkcionisanja, očuvanja vrijednosti i kredibiliteta Ureda za reviziju u javnosti i povjerenja javnosti, poštenja, neutralnosti, pouzdanosti, kompetencija i profesionalnosti.

Rukovodstvo Ureda za reviziju mora izgraditi i održavati:

- pravilno uspostavljanje pravnih normi proisteklih iz Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH i drugih pravila i propisa vezanih za reviziju;
- provođenje politika i procedura Ureda za reviziju koja će omogućiti potpunu pouzdanost sa etičkim ciljevima i vrijednostima koji se oslanjaju na Limsku deklaraciju i na Deklaraciju zasnovanu na INTOSAI etičkom kodeksu za revizore u javnom sektoru;
- postavljanje etike kao eksplicitnog prioriteta i jačanje istog jasnim, konzistentnim i redovnim porukama;
- provođenje strategije, politike i procedure za promociju etike;
- vođenje vlastitim primjerima i održavanje visokog standarda profesionalizma, odgovornosti i transparentnosti u donošenju odluka;
- stvaranje pozitivnog radnog okruženja, kao i etičnog ponašanja svih zaposlenih;
- podsticanje otvorenog i međusobnog okruženja za učenje i dijaloge gdje se mogu postaviti teška i osjetljiva pitanja i o njima razgovarati;
- pružanje okruženja u kojem zaposleni imaju pravedan tretman koji pogoduje dobrim odnosima među kolegama i međusobnom komuniciranju zasnovanom na poštivanju i uzajamnom povjerenju;

¹ "Službene novine FBiH", br.22/06

- pravovremeno reagovanje na nesporazume i konfliktne pojave;
- etički dijalog, savjetovanje i profesionalno usmjeravanje zaposlenih kroz programe obrazovanja, usavršavanja i treninga;
- ozbiljno i odmjereno tretiranje zvanja, rada i ličnosti zaposlenih, bez arogancije u duhu etičkih i profesionalnih standarda;
- korektan odnos prema svim zaposlenim, poštivanje njihove ličnosti, dostojanstva i mišljenja;
- prepoznavanje dobrog etičkog ponašanja, istovremeno osuđujući nedolično ponašanje;
- praćenje i adekvatno vrednovanje i nagrađivanje rada, referenci i kompetencija zaposlenih;
- osiguranje da se etika, politike i procedure u Uredu za reviziju dosljedno i pošteno primjenjuju.

Zaposleni u Uredu za reviziju, u obavljanju svojih dužnosti moraju poštivati opća načela etike sadržana u INTOSAI etičkom kodeksu za revizore u javnom sektoru i Etičkom kodeksu Ureda za reviziju, te poslove, prava i obaveze izvršavati kako je definisano Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH, a što se posebno odnosi na:

- visoko profesionalan rad i izvršavanje zadataka u cilju postizanja kvalitetnih i održivih rezultata;
- promovisanje vrijednosti educiranog, pouzdanog osoblja sa vještinama koje zahtijeva mandat revizije;
- sposobnost slušanja, učenja i postizanja ciljeva Ureda za reviziju;
- nivo odgovornosti koja podrazumijeva visoke rezultate na poslu;
- predanost, učinkovitost i poštenje u izvršavanju postavljenih zadataka;
- očuvanje i kroz profesionalan odnos unaprjeđenje povjerenja javnosti u Ured za reviziju;
- uzdržavanje od svake aktivnosti, postupaka i/ili izjava koje narušavaju njegov lični i /ili dignitet njegovih saradnika, kao i samog Ureda za reviziju.

2. Osnovne etičke vrijednosti

Član 4.

Etičke vrijednosti su pojmovi koji ukazuju na ono što je od značaja i koji trebaju biti vodilja u donošenju odluka rukovodstva Ureda za reviziju.

Etički principi su primjeri kako ove vrijednosti treba primjeniti u praksi i prema tome, ono što bi trebalo da bude odgovarajuće ponašanje.

Ovaj Kodeks se zasniva na pet osnovnih etičkih vrijednosti, koje predstavljaju vodeće principe, a to su:

- 1. Integritet** – da se radi pošteno, pouzdano i u javnom interesu;
- 2. Nezavisnost i objektivnost** – da ne budu zavisni od okolnosti ili kompromitirajućih uticaja, ili uticaja koji se mogu interpretirati kao kompromitirajući, profesionalno prosuđivanje i da se djeluje na nepristrasan način;
- 3. Kompetentnost** – steći i održavati znanja i vještine za povjerenu ulogu i ponašati se u skladu sa važećim standardima i dužnom pažnjom;
- 4. Profesionalno ponašanje** – ponašati se u skladu sa važećim zakonima i važećim propisima, suzdržavati se od bilo kakvog ponašanja koje može da diskredituje Ured za reviziju;
- 5. Povjerljivost i transparentnost** – voditi računa o zaštiti povjerljivih informacija, balansirajući ovo sa potrebom za transparentnost i odgovornost.

Član 5.

(Integritet)

Zahtjevi za Ured za reviziju:

Ured za reviziju treba isticati, naglašavati, pokazati, podržati i promovisati integritet, te uspostaviti takvo interno okruženje koje će u slučaju potrebe prijaviti etičke prekršaje i odgovoriti na kršenja integriteta na vrijeme i na adekvatan način.

Zahtjevi za zaposlene u Uredu za reviziju:

Rukovodstvo i zaposleni u Uredu za reviziju dužni su poštivati načelo integriteta u smislu da će svojim primjerom, u svakom pogledu djelovati iskreno, pouzdano i u javnom interesu, u skladu sa politikama i standardima postavljenim od strane Ureda za reviziju; prilikom obavljanja dužnosti i koristiti ovlasti, informacije i resurse koji su im na raspolaganju isključivo za dobrobit javnog interesa; neće koristiti svoju poziciju da dobiju usluge ili lične koristi za sebe ili za treće strane; graditi dobre odnose unutar profesije, čime se osigurava pouzdanost i povjerenje javnosti u nepristrasnost i moralni integritet zaposlenih, te relevantnost i uticaj rada Ureda za reviziju u skladu sa etičkim vrijednostima i načelima. Zaposleni također moraju biti svjesni rizika narušavanja integriteta i načina za njegovo ublažavanje, te djelovati u skladu sa tim.

Na individualnom nivou zaposleni moraju biti spremni na okolnosti koje mogu uticati na narušavanje integriteta, a odnose se na: lične, finansijske ili druge interese ili odnose koji su u suprotnosti sa

interesima Ureda za reviziju; primanje pokolona ili napojnica; zloupotrebu moći za ličnu korist; uključivanje u političke aktivnosti, lobiranje i slično; pristup osjetljivim i/ili povjerljivim informacijama i pristup i korištenje vrijednih resursa Ureda za reviziju. Okolnosti koje se odnose na privatni život zaposlenih mogu također ugroziti integritet osoblja Ureda za reviziju, kao što su lična finansijska situacija ili lični odnosi.

Član 6.

(Nezavisnost i objektivnost)

Zahtjevi za Ured za reviziju:

Ured za reviziju mora biti nezavisan u pogledu svog statusa, mandata, izvještavanja i autonomije upravljanja i imati potpunu diskreciju u obavljanju svojih funkcija u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH, vlastitim Etičkim kodeksom i ostalim aktima Ureda za reviziju, Smjernicama ISSAI 30, koji se odnosi na očuvanje nezavisnosti VRI-a, ISSAI standardima i INTOSAI etičkim kodeksom za revizore u javnom sektoru.

Kontrole koje su uspostavljene u Uredu za reviziju, u cilju očuvanja nezavisnosti i objektivnosti uključuju: izjave o prihvatanju etičkog kodeksa i izjave o nezavisnosti vezane za svaku reviziju, koje su usklađene sa etičkim zahtjevima i koje omogućavaju da se identifikuju i otklone prijetnje po nezavisnost i objektivnost; mjere koje omogućavaju rukovodiocima da vrše kontinuirani nadzor i kontrolu rada, kako bi se pravovremeno eliminisao vanjski uticaj koji bi mogao predstavljati prijetnju po nezavisnost i objektivnost zaposlenih; uspostavljanje politika i procedura koje se bave pitanjima rotacije revizora, isključenja revizora sa sukobom interesa iz revizorskog tima i slično.

Zahtjevi za zaposlene u Uredu za reviziju:

Mišljenje i ponašanje zaposlenih Ureda za reviziju mora biti nezavisno i nepristrasno i isti su u obavezi ponašati se, kako unutar Ureda za reviziju, tako i u javnosti, na način koji osigurava i jača nezavisnost, ne samo prema subjektima revizije, već i prema svim zainteresovanim stranama.

Zaposleni Ureda za reviziju u obavezi su poduzeti sve da njihova nezavisnost i nepristrasnost ne bude ugrožena ličnim ili vanjskim interesima, te izbjegavati učešće u stvarima i aktivnostima u kojima imaju lični interes, poštovati svoj položaj, strogo provoditi odredbe Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH, te odbiti svaku uputu i/ili smjernicu o postupanju pristiglu iz izvora van Ureda za reviziju, posebno moguće uticaje, pritiske i/ili prijetnje koje mogu ugroziti njihovu nezavisnost, profesionalnost i poslovnu prosudbu.

Načelo objektivnosti znači obavezu postupanja zaposlenih u Uredu za reviziju bez predrasuda, izražavanje stavova i ličnih uvjerenja koja znače punu objektivnost i tačnost zaključaka, mišljenja i samih izvještaja, zasnovanih na dokazima prikupljenima u skladu sa revizijskim standardima.

Ponašanje zaposlenih treba biti i ostati u znaku objektivnosti i profesionalnosti, uz preduprijeđenje svake mogućnosti pojave ličnog interesa, predrasuda, pristrasnosti i/ili favorizovanja subjekata revizije i/ili zainteresovanih strana.

Zaposleni u Uredu za reviziju moraju biti bez uticaja na nezavisnost i objektivnost, bilo stvarne ili pretpostavljene, koje proizilaze iz političkih predrasuda, sudjelovanja u upravljanju, finansijskih ili drugih ličnih interesa, ili odnosa sa drugim ili uticaja od drugih. U tu svrhu zaposleni će: održavati nezavisnost od političkog uticaja i političke pristrasnosti; neće biti uključeni u donošenje odluka menadžmenta revidiranih subjekata; neće vršiti reviziju svog rada; izbjeći reviziju subjekata u kojima su nedavno (u zadnje dvije godine) bili zaposleni; izbjeći okolnosti u kojima lični interes može uticati na donošenje odluka; izbjeći okolnosti u kojima bi odnosi sa menadžmentom ili osobljem revidiranog subjekta mogli uticati na donošenje odluka; odbiti poklone, napojnice ili preferencijalni tretman koji bi mogli ugroziti nezavisnost ili objektivnost; identifikovati moguće prijetnje i situacije u kojima njihova nezavisnost ili objektivnost može biti umanjena; obavijestiti rukovodstvo o bilo kojim već postojećim relevantnim odnosima i situacijama koje mogu predstavljati opasnost za nezavisnost ili objektivnost.

Član 7.

(Kompetentnost)

Zahtjevi za Ured za reviziju:

Ured za reviziju je usvojio akta i pravila kojim osigurava da zadaci za koje ima mandat obavljaju zaposleni koji imaju odgovarajuća znanja i vještine, da ih uspješno završe uključujući: uspostavljene politike zapošljavanja i ljudskih resursa zasnovanih na potrebnim kompetencijama; raspodjelu radnih timova koji kolektivno posjeduju potrebna znanja za svaki zadatak; pružanje zaposlenim odgovarajuću obuku, podršku, nadzor i alate za poboljšanje znanja i vještina, te rješavanje izazova koji proizilaze iz promjena u okruženju u javnom sektoru.

Zahtjevi za zaposlene u Uredu za reviziju:

Obaveza zaposlenih u Uredu za reviziju jesu profesionalnost, dužna pažnja i primjena važećih profesionalnih standarda, što osigurava kompetentnost za izvršenje postavljenih zadataka. U skladu sa postavljenim zadacima zaposleni moraju djelovati pažljivo, temeljito i pravovremeno. Ova obaveza podrazumjeva pozivanje na primjenjive standarde revizije, računovodstva i finansijskog poslovanja,

politika, postupaka i praksi, potpuno razumijevanje ustavnih, pravnih i institucionalnih načela i standarda koji rukovode poslovanjem revidiranog subjekta. Zaposleni Ureda za reviziju ne mogu, niti smiju poduzimati niti jednu aktivnost koja ne podrazumjeva njihovu punu kompetentnost za vršenje istih. Zaposleni trebaju biti u toku sa dešavanjima u njihovom profesionalnom okruženju, kako bi na najoptimalniji način obavili postavljene zadatke.

Član 8.

(Profesionalno ponašanje)

Zahtjevi za Ured za reviziju:

Ured za reviziju treba osigurati i isticati profesionalno ponašanje zaposlenih i ostalih koji predstavljaju Ured za reviziju, prema važećim standardima, jer to zainteresovane strane od njega očekuju, na način koji definiše jasna pravila, u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH i ostalim važećim propisima i datim mandatom. Kroz uspostavljene interne kontrole, usvojena vlastita akta i ovaj Etički kodeks, Ured za reviziju će pomagati zaposlenim u poštivanju ovoga etičkog principa.

Zahtjevi za zaposlene u Uredu za reviziju:

Zaposleni u Uredu za reviziju moraju se ponašati u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH, usvojenim aktima i smjernicama za njihovo ponašanje utvrđenim od strane Ureda za reviziju. Zaposleni se ne smiju ponašati na način koji će diskreditovati Ured za reviziju.

Zaposleni se trebaju uzdržavati od postupaka javnog manifestovanja svojih političkih i religijskih uvjerenja, niti tražiti ili primati nikakvu dobit, korist, prednost u novcu ili uslugama za sebe ili svoju rodbinu.

Ako dođe do sukoba između etičkih zahtjeva Ureda za reviziju i etičkih zahtjeva profesije o tome moraju obavijestiti nadređene.

Član 9.

(Povjerljivost i transparentnost)

Zahtjevi za Ured za reviziju:

Ured za reviziju treba osigurati ravnotežu između potrebe za poštivanjem povjerljivih informacija u vezi revizije i ostalih informacija, sa potrebom za transparentnosti i odgovornosti; uspostaviti adekvatan sistem za održavanje povjerljivosti prema potrebama, a posebno u pogledu osjetljivih podataka i osigurati da svaka stranka koja obavlja poslove u ime Ureda za reviziju na osnovu ugovora, sklopi odgovarajući sporazum o povjerljivosti.

Zahtjevi za zaposlene u Uredu za reviziju:

Svi zaposleni u Uredu za reviziju u obavezi su uvažiti povjerljivost informacija dobivenih tokom revizije subjekata. Iste se ne mogu, niti smiju objavljivati trećoj strani bez odobrenja generalnog revizora, uz izuzetak kada objavljivanje istih proističe iz zakonske obaveze. Zaposleni imaju odgovornost da zaštite povjerljive informacije od neovlaštenog širenja i strogo će voditi računa da iste osiguraju od zloupotrebe, te da podaci i dokumenti koji su kao dokazi izuzeti u toku revizije budu čuvani u skladu sa zakonskim propisima. Zaposleni povjerljive informacije neće koristiti za ličnu dobit ili dobit trećih strana, te moraju biti spremni i na mogućnost slučajnog otkrivanja povjerljivih informacija trećim stranama, kako bi poduzeli odgovarajuće aktivnosti. Zaposleni i nakon prestanka radnog odnosa u Uredu za reviziju moraju čuvati profesionalne tajne, isto kao i kada su bili u radnom odnosu.

3. Prelazne i završne odredbe

Član 10.

(Tumačenje, primjena i izmjene Etičkog kodeksa)

Tumačenje, primjena i izmjene Etičkog kodeksa su u ingerenciji Generalnog revizora Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH i/ili osobe koju ovlasti Generalni revizor.

Član 11.

(Povreda Etičkog kodeksa)

Zaposleni u Uredu za reviziju koji prekrše odredbe ovog, izjavom prihvaćenog Etičkog kodeksa, bit će pozvani na odgovornost, u skladu sa važećim propisima o disciplinskoj odgovornosti u Uredu za reviziju.

Član 12.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Etički kodeks stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljen na web stranici Ureda za reviziju.

Broj: 01-02-41/2017

Sarajevo, 16.01.2017.godine

Generalni revizor

Dževad Nekić, dipl. oec.